

заповіту чи був усунений від його виконання і якщо цього потребують інтереси спадкоємців (ст. 1288 ЦК України);

– призначений судом – на вимогу одного з спадкоємців, якщо вони не можуть досягти згоди щодо призначення виконавця заповіту (ч. 3 ст. 1287 ЦК України).

Насправді в Україні як і в деяких інших країнах, нотаріус не посвідчує секретний заповіт, а посвідчує лише підпис особи на конверті, зі слів якої можна уявити, що там знаходиться заповіт. Це дає підстави погодитись з висновком Ю. Заїки про те, що секретний заповіт укладається у простій письмовій формі, оскільки заповідач сам його складає і особисто підписує. Таким чином законодавець фактично легалізує просту письмову форму заповіту.

УДК 347.658
DOI: 10.31733/17-03-2023-657-658

Тамара ЯРОШЕВСЬКА
професор кафедри
цивільно-правових дисциплін,
доктор юридичних наук, доцент

Олексій МАКСИМОВ
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЮ ГРОМАДОЮ ПРАВА НА ВІДУМЕРЛУ СПАДЩИНУ

Перехід відумерлої спадщини у комунальну власність територіальної громади права має важливе практичне значення, оскільки без належної матеріальної бази ефективно здійснення територіальною громадою своїх функцій як власника є малоефективним. Актуальність цього питання полягає у визначенні механізму переходу відумерлої спадщини у власність територіальної громади.

За цивільним законодавством, що регулює питання спадкового права закріпленого у книзі 6 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) є врегулювання питання у разі відсутності спадкоємців за заповітом та законом, або в разі усунення таких від права спадкування, чи неприйняття ними спадщини. В такому разі законодавством є передбачена процедура визнання спадщини відумерлою, що регулюється статтею 1277 ЦКУ [1].

Таким чином, законодавець врегулював питання набуття прав на нерухоме майно та/або рухоме майно в разі, відсутності спадкоємців. Територіальна громада має право подати заяву про визнання спадщини відумерлою після спливу одного року з часу відкриття спадщини. В разі визнання спадщини відумерлою в судовому порядку спадщина переходить у власність територіальної громади за місцем відкриття, а ось нерухоме майно переходить у власність іншої громади в разі іншого місцезнаходження. Також в разі, якщо до складу спадщини входять земельні ділянки сільськогосподарського призначення – заяву про визнання спадщини відумерлою може бути подана кредитором. В такому разі суд має залучити до розгляду справи органи місцевого самоврядування, використовуючи норми цивільного законодавства, щодо місцезнаходження нерухомого майна, що входить до складу спадщини.

Під час «простоювання» майна, що в майбутньому може бути визнано відумерлим, з метою його збереження до набрання законної сили рішення суду, що може визнати таку спадщину відумерлою [2, с. 119-120].

Слід також звернути увагу на процесуальні аспекти передбачені Цивільним процесуальним кодексом України (далі – ЦПК України) [3]. Заява подається до суду загальної юрисдикції за місцем відкриття або за місцезнаходженням нерухомого майна, яке входить до складу спадщини. Відповідно до ЦПК України, а саме статті 293 заява про визнання спадщини відумерлою подається в порядку окремого провадження під час якого зацікавлена сторона намагається визнати певний юридичний факт. В зміст заяви, однак за структурою визначеною ЦПК України, це походить на позов, однак від цього зміст не змінюється. Тож, за нормою статті 335 ЦПК України у заяві про визнання спадщини відумерлою треба зазначити відомості про час; місце; майно, а також докази які свідчать про належність цього майна

спадкодавцю; відсутність спадкоємців за заповітом, або за законом, чи осіб які були усунуті від права на спадкування, або осіб що не прийняли спадщину, або відмовилися від такої. За загальним правилом заява про визнання спадщини відумерлою може бути подана після спливу одного року після відкриття спадщини, однак не раніше.

Стосовно спеціально строку для звернення до суду із заявою про визнання спадщини відумерлою законодавець зазначає, що заява може бути подана після спливу одного року з дня відкриття спадщини. Однак не таким чином, як зазначено у статті 1270 ЦКУ, де визначено, що строк відкриття спадщини є пів року, тобто не більше, не менше. Однак у разі частини 2 статті 1277 ЦКУ визначено, що заява про визнання спадщини відумерлою може подаватися послі спливу 1 року, однак скільки часу є у зацікавлених осіб – не визначено, тобто така заява може бути подана і через 2 чи 5 років.

Не менш важливим фактом є те, що у разі наявності певних вимог кредиторів до спадкодавця задовольнити їх вимоги. Такі вимоги мають бути задовільнені пропорційно до вартості відумерлого майна, однак в його межах вартості, що визнається відумерлим.

У висновку можна дійти думки, що питання визнання спадщини відумерлою в цілому визначена не тільки у просторі цивільного законодавства, а й цивільного процесуального законодавства України, що дає змогу зацікавленим особам набувати права на відумерлу спадщину згідно з законом у судовому порядку.

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. ULR: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n5886>.

2. Кухарев О. Є. Визнання спадщини відумерлою: окремі питання правозастосування. Часопис цивільного і кримінального судочинства. 2013. № 4. С. 119-128.

3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV ULR: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text.lfnf>.

УДК 347.77

DOI: 10.31733/17-03-2023-658-659

Лілія ТИМЧЕНКО

доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін,
кандидат юридичних наук

Світлана ГРИСЕНКО

здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ФРАНЧАЙЗИНГУ

На сьогоднішній день питання щодо розвитку української економіки є досить «гострим» та важливим, яке потребує вирішення. Одним із каталізаторів, який міг би дати змогу для вирішення проблем в сфері підприємницької діяльності в національній економіці можна назвати франчайзинг. Оскільки в сучасному світі франчайзинг є відносно не новою течією, але для вітчизняної економіки є досить ефективним видом господарської діяльності. Він надає можливість на розширення меж своєї підприємницької діяльності національним суб'єктам господарювання, а також дає змогу переймати досвід завдяки партнерству з іноземцями, що в додаток може навчити швидкого адаптування до досить мінливих умов в діловому середовищі.

Не дивлячись на те що, роль франчайзингу в провідних країнах світу має загальну значимість, серед дослідників нема загального погляду на дану діяльність. Визначення франчайзингу вперше було зазначено в Оксфордському словнику англійської мови, де було написано, що «franchising – це права і свободи єпископатів, які були надані королівською короною у 1559 році, а Franchise – ярмарки, ринки та інші місця, призначенням яких є торгівля». Але таке припущення є хибним і не має достатнього наукового підґрунтя [1]. Загальне визначення Міжнародної асоціації франчайзингу: «Франчайзинг – це договірні відносини між франшизодавцем і франшизоодержувачем, де франшизодавець пропонує або зобов'язується виявити постійний інтерес до діяльності франшизоодержувача в таких сферах, як ноу-хау та навчання персоналу, тоді як франшизоодержувач здійснює власну діяльність під спільним